

Středa, 14. listopadu 2018

P8_TA(2018)0451

Vývoz zbraní: provádění společného postoje 2008/944/SZBP

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2018 o vývozu zbraní: provádění společného postoje 2008/944/SZBP (2018/2157(INI))

(2020/C 363/05)

Evropský parlament,

- s ohledem na zásady zakotvené v článku 21 Smlouvy o Evropské unii (SEU), zejména na zásady podpory demokracie a právního státu a zachování míru, předcházení konfliktům a posilování mezinárodní bezpečnosti,
- s ohledem na společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu ⁽¹⁾ (dále jen „společný postoj“),
- s ohledem na 19. výroční zprávu ⁽²⁾ vypracovanou v souladu s čl. 8 odst. 2 společného postoje,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2018/101/SZBP ze dne 22. ledna 2018 o prosazování účinné kontroly vývozu zbraní ⁽³⁾ a rozhodnutí Rady 2017/915/SZBP ze dne 29. května 2017 o informačních činnostech Unie na podporu provádění Smlouvy o obchodu se zbraněmi ⁽⁴⁾,
- s ohledem na aktualizovaný Společný vojenský seznam Evropské unie přijatý Radou dne 26. února 2018 ⁽⁵⁾,
- s ohledem na uživatelskou příručku ke společnému postoji, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu,
- s ohledem na Wassenaarské ujednání o kontrole vývozu konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího užití ze dne 12. května 1996 a na seznamy tohoto zboží, technologií a střeliva aktualizované v prosinci 2017 ⁽⁶⁾,
- s ohledem na strategický rámec EU a akční plán pro lidská práva a demokracii přijatý dne 25. června 2012, zejména na závěr č. 11 písm. e) akčního plánu, a s ohledem na akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2015–2019 ze dne 20. července 2015, zejména na cíl č. 21 písm. d) tohoto akčního plánu,
- s ohledem na Smlouvu o obchodu se zbraněmi, kterou přijalo Valné shromáždění OSN dne 2. dubna 2013 ⁽⁷⁾ a která vstoupila v platnost dne 24. prosince 2014,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99.

⁽²⁾ Úř. věst. C 56, 14.2.2018, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 17, 23.1.2018, s. 40.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 139, 30.5.2017, s. 38.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 98, 15.3.2018, s. 1.

⁽⁶⁾ <http://www.wassenaar.org/control-lists/>, „Seznam zboží a technologií dvojího užití a seznam střeliva“, Wassenaarské ujednání o vývozních kontrolách konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího užití.

⁽⁷⁾ Smlouva o obchodu se zbraněmi, OSN, 13–27217.

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 146, 10.6.2009, s. 1.

Středa, 14. listopadu 2018

- s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 428/2009 ze dne 5. května 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití⁽¹⁾, ve znění nařízení (EU) č. 599/2014 ze dne 16. dubna 2014 a s ohledem na seznam zboží dvojího užití a technologií uvedený v příloze I tohoto nařízení (dále jen „nařízení o zboží dvojího užití“),
 - s ohledem na cíle udržitelného rozvoje vytyčené OSN, zejména pokud jde o cíl č. 16, jímž je podpora spravedlivých, mírumilovných a inkluzivních společností v zájmu udržitelného rozvoje,
 - s ohledem na program OSN pro odzbrojení („Zajištění naší společné budoucnosti“),
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2134 ze dne 23. listopadu 2016, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1236/2005 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání⁽²⁾,
 - s ohledem na zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva o dopadu transferů zbraní na lidská práva, která byla určena Radě OSN pro lidská práva⁽³⁾,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení týkající se této záležitosti, zejména na usnesení ze dne 13. září 2017⁽⁴⁾ a ze dne 17. prosince 2015⁽⁵⁾ o provádění společného postoje,
 - s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Program rozvoje evropského obranného průmyslu s cílem podpořit konkurenceschopnost a inovační kapacitu obranného průmyslu EU (COM(2017)0294) a na návrh nařízení, kterým se zavádí Evropský obranný fond (COM(2018)0476),
 - s ohledem na svá usnesení o humanitární situaci v Jemenu ze dne 25. února 2016⁽⁶⁾, 15. června 2017⁽⁷⁾ a 30. listopadu 2017⁽⁸⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 27. února 2014 o používání bezpilotních letounů vybavených zbraněmi⁽⁹⁾,
 - s ohledem na zprávu Rady pro lidská práva ze dne 17. srpna 2018 o situaci v oblasti lidských práv v Jemenu, včetně jejich porušování a zneužívání od září 2014 (A/HRC/39/43),
 - s ohledem na článek 52 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A8-0335/2018),
- A. vzhledem k tomu, že je v článku 51 Charty OSN zakotveno přirozené právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu;
- B. vzhledem k tomu, že vývoz a transfery zbraní mají nezpochybnitelný dopad na lidská práva, lidskou bezpečnost, socioekonomický rozvoj a demokracii; vzhledem k tomu, že vývoz zbraní rovněž přispívá k okolnostem, v jejichž důsledku jsou lidé nuceni uprchnout ze své vlastní země; vzhledem k tomu, že toto jsou pádné důvody pro vytvoření přísného, transparentního, efektivního a všeobecně přijímaného a vymezeného systému pro kontrolu zbraní;
- C. vzhledem k tomu, že společný postoj Rady 2008/944/SZBP je právně závazný rámec, kterým bylo zavedeno osm kritérií; vzhledem k tomu, že v případě nedodržení těchto kritérií by mělo být zamítnuto udělení vývozní licence (první až čtvrté kritérium) nebo by měl být tento krok alespoň zvážen (páté až osmé kritérium); vzhledem k tomu, že rozhodnutí o povolení nebo zákazu transferu jakýchkoliv vojenských technologií nebo vojenského materiálu zůstává v souladu s čl. 4 odst. 2 společného postoje v pravomoci každého členského státu;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 134, 29.5.2009, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 338, 13.12.2016, s. 1.

⁽³⁾ Dokument A/HRC/35/8.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 337, 20.9.2018, s. 63.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 399, 24.11.2017, s. 178.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 35, 31.1.2018, s. 142.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 331, 18.9.2018, s. 146.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 356, 4.10.2018, s. 104.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 285, 29.8.2017, s. 110.

Středa, 14. listopadu 2018

- D. vzhledem k tomu, že podle posledních údajů ⁽¹⁾ tvořil vývoz zbraní z EU-28 v období 2013–2017 27 % celkového světového vývozu, což činí z celé EU po USA (34 %) druhého největšího dodavatele zbraní, přičemž na třetím místě se nachází Rusko s 22 %; vzhledem k tomu, že roky 2015 a 2016 vykázaly u licencí udělených pro vývoz zbraní podle hodnoty nejvyšší údaje od zahájení sběru dat v rámci EU, přičemž celková hodnota tohoto vývozu činila 195,95 miliardy EUR za rok 2015 a podle nejnovější zprávy Pracovní skupiny pro vývoz konvenčních zbraní (COARM) 191,45 miliardy EUR za rok 2016 ⁽²⁾; vzhledem k tomu, že údaje za roky 2015 a 2016 jsou bohužel zavádějící a nepřesné, neboť množství licencí je zčásti spíše výrazem záměru než přesným údajem svědčícím o skutečných vývozech, jejichž uskutečnění lze v brzké budoucnosti předpokládat;
- E. vzhledem k tomu, že výroční zprávy pracovní skupiny COARM jsou zatím jediným nástrojem, jehož účelem je zabývat se plněním společného postoje; vzhledem k tomu, že tyto zprávy přispívají k větší transparentnosti vývozu zbraní členských států a že množství pokynů a vysvětlení uvedených v uživatelské příručce značně vzrostlo; vzhledem k tomu, že společný postoj vedl k většímu množství informací týkajících se udělení licencí pro vývoz zbraní;
- F. vzhledem k tomu, že globální i regionální bezpečnostní situace se dramaticky změnily, zejména pokud jde o jižní a východní sousedství Unie, což zdůrazňuje, že je naléhavě nutné zlepšit metodiky získávání informací pro účely posuzování rizik udělování vývozních licencí, stejně jako zvýšit bezpečnost těchto metodik;
- G. vzhledem k tomu, že podle článku 3 společného postoje zavádí těchto osm kritérií pouze minimální normy, aniž by byla dotčena jakákoliv přísnější opatření ke kontrole zbraní, která mohou členské státy přijmout; vzhledem k tomu, že rozhodovací procesy pro udělení licence k vývozu zbraní nebo její zamítnutí spadají výlučně do pravomoci členských států;
- H. vzhledem k tomu, že ne všechny členské státy EU poskytují pracovní skupině COARM veškeré informace; vzhledem k tomu, že z důvodu rozcházejících se postupů pro shromažďování dat a pro jejich poskytování v jednotlivých členských státech spolu s různým výkladem uvedených osmi kritérií jsou data neúplná a různá se, přičemž se ve velké míře liší i praxe vývozu zbraní; poukazuje na to, že výměna informací musí být slučitelná s vnitrostátními právními předpisy a se správními postupy každé země;
- I. vzhledem k tomu, že v současnosti neexistuje žádný mechanismus pro standardizované a nezávislé ověření a podávání zpráv o dodržování osmi kritérií společného postoje;
- J. vzhledem k tomu, že v nedávných letech byla přijata opatření proti nelegálnímu obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi, přičemž došlo k aktualizaci seznamu zboží a technologií dvojího užití podle Wassenaarského ujednání; vzhledem k tomu, že zatímco otázky jako kontrola zprostředkování obchodu se zbraněmi, výroba na základě licence mimo EU a kontrola koncového uživatele byly upřednostněny a do jisté míry začleněny do společného postoje, na mnoho výrobků, zejména v oblasti zboží dvojího užití, kybertechnologií a sledovacího zařízení, se kontrolní systém stále nevztahuje;
- K. vzhledem k tomu, že 19. výroční zpráva ukazuje, že 40,5 % licencí pro vývoz zbraní v hodnotě 77,5 miliardy EUR bylo uděleno zemím Blízkého východu a severní Afriky a že většina tohoto vývozu v hodnotě 57,9 miliardy EUR směřuje do Saúdské Arábie, Egypta a Spojených arabských emirátů;
- L. vzhledem k tomu, že v některých případech byly zbraně vyvezené do určitých zemí, například Saúdské Arábie, Spojených arabských emirátů a členských zemí koalice vedené Saúdkou Arábií, použity v konfliktech, například v Jemenu; vzhledem k tomu, že tyto vývozy jsou se společným postojem jednoznačně v rozporu;

⁽¹⁾ „Trends in international arms transfers, 2017“ (Trendy v mezinárodních transferech zbraní, 2017; informativní přehled institutu SIPRI, březen 2018).

⁽²⁾ <http://enaat.org/eu-export-browser/licence.de.html>

Středa, 14. listopadu 2018

- M. vzhledem k tomu, že Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 25. února 2016 o humanitární situaci v Jemenu vyzval místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby zahájila iniciativu zaměřenou na uvalení zbrojního embarga EU na Saúdskou Arábii;
- N. vzhledem k tomu, že zbraně, k jejichž transferu udělily členské státy EU licenci, byly následně použity v současném konfliktu v Jemenu, a měly tak katastrofický dopad na udržitelný rozvoj této země;
- O. vzhledem k tomu, že se odvětví obrany stalo ústředním bodem politiky EU a v globální strategii EU se uvádí, že „udržitelný, inovativní a konkurenceschopný evropský obranný průmysl je nezbytný pro strategickou nezávislost Evropy a pro důvěryhodnou SBOP“⁽¹⁾; vzhledem k tomu, že vývoz zbraní je klíčový pro posílení průmyslové a technologické základny evropské obrany a že prioritou obranného průmyslu je zaručit bezpečí a obranu členských států EU a přispět k uskutečňování SZBP; vzhledem k tomu, že hlavním úkolem Evropského obranného fondu a jeho nedávno spuštěného předchůdce – Evropského programu rozvoje obranného průmyslu (EDIDP) – je „podporovat konkurenceschopnost evropského obranného průmyslu“⁽²⁾;
- P. vzhledem k tomu, že opatření transparentnosti, jako je sledování vývozu zbraní, pomáhají posílit důvěru mezi členskými státy;
- Q. vzhledem k tomu, že v článku 10 společného postoje je jasné stanoveno, že dodržování uvedených osmi kritérií má přednost před jakýmkoli hospodářskými, sociálními, obchodními nebo průmyslovými zájmy členských států;

Podpora společného postoje a zlepšení jeho provádění

1. zdůrazňuje, že státy mají legitimní právo pořizovat si vojenské technologie pro účely sebeobran; konstatuje, že udržovat si obranný průmysl je součástí sebeobrany členských států;
2. konstatuje, že evropský trh v oblasti obrany slouží jako nástroj k zajištění bezpečnosti a obrany členských států a unijních občanů a také přispívá k uskutečňování společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), zejména pak společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP); vyzývá členské státy, aby vyřešily současnou neefektivnost ve výdajích na obranu v důsledku zdvojení, fragmentace a nedostatku interoperability a zaměřily se na to, aby se EU stala zajišťovatelem bezpečnosti mj. díky lepší kontrole vývozu zbraní;
3. uznává, že EU je jediným svazkem zemí, který má právně závazný rámec, jehož prostřednictvím zkvalitňuje kontrolu vývozu zbraní, a to i v krizových regionech a zemích s problematickou situací v oblasti dodržování lidských práv; vítá v této souvislosti skutečnost, že evropské i mimoevropské třetí země se na základě společného postoje zapojily do systému pro kontrolu vývozu zbraní; rovněž vybízí zbývající kandidátské země, země usilující o získání statusu kandidátských zemí, nebo země, které se chtějí zapojit do procesu přistoupení k EU, aby uplatňovaly ustanovení společného postoje;
4. zdůrazňuje naléhavou potřebu posílit úlohu delegací EU při poskytování pomoci členským státům a Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) s posuzováním rizika udělování vývozních licencí a prováděním kontrol konečných uživatelů, kontrol po odeslání zásilky a kontrol na místě;
5. konstatuje, že jednotlivé členské státy uplatňují a vykládají daných osm kritérií odlišně; požaduje od členských států jednotné, důsledné a koordinované uplatňování osmi kritérií a úplné provedení společného postoje se všemi jeho povinnostmi;
6. je přesvědčen, že metodika posuzování rizik udělování vývozních licencí by měla zahrnovat i zásadu předběžné opatrnosti a že členské státy by kromě vyhodnocování toho, zda by konkrétní vojenské technologie mohly být použity k vnitřní represí nebo jiným nežádoucím účelům, měly rovněž posuzovat rizika na základě celkové situace v zemi určení a brát při tom v úvahu faktory jako stav demokratického zřízení a právního státu a její socioekonomický rozvoj;

⁽¹⁾ „Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa – globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie“, Brusel, červen 2016.

⁽²⁾ „Vznik Evropského obranného fondu“, COM(2017)0295, Brusel, 7.6.2017.

Středa, 14. listopadu 2018

7. v souladu se svými doporučeními ze dne 13. září 2017 vyzývá členské státy a ESVČ, aby využily stávající postup přezkumu k posílení mechanismů výměny informací tím, že zpřístupní kvalitativně i kvantitativně lepší informace pro účely posuzování rizik udělování vývozních licencí, a sice:

- a) poskytováním více informací o vývozních licencích a o skutečném vývozu, které budou systematicky a včas sdíleny, včetně informací o konečných uživateliích vzbuzujících obavy, případech odklonu, padělaných nebo jinak znepokojivých osvědčeních konečných uživatelů a o podezřelých zprostředkovatelích nebo přepravních společnostech v souladu s vnitrostátními právními předpisy;
- b) vedením seznamu subjektů a osob usvědčených z porušování právních předpisů upravujících vývoz zbraní, případů zjištěného odklonu a osob, u nichž bylo prokázáno zapojení do nezákonného obchodu se zbraněmi nebo do činností, jež ohrožují mezinárodní a vnitrostátní bezpečnost, nebo u nichž existuje takové podezření;
- c) sdílením osvědčených postupů přijatých za účelem provádění osmi kritérií;
- d) přeměnou uživatelské příručky v interaktivní on-line zdroj;
- e) přeměnou výroční zprávy EU v otevřenou veřejnou on-line databázi do konce roku 2019, přičemž by se nový formát měl použít u údajů z roku 2017;
- f) prosazováním jasných a osvědčených postupů spolupráce mezi donucovacími a pohraničními orgány zakládajících se na výměně informací, a to s cílem posílit spolupráci v oblasti bezpečnosti a vymýtit nezákonný obchod se zbraněmi, který představuje riziko pro bezpečnost EU a jejích občanů;

8. vyzývá členské státy a ESVČ, aby zvýšily počet zaměstnanců pracujících na otázkách týkajících se vývozu jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU; vybízí k využívání peněžních prostředků EU na budování kapacit mezi úředníky působícími v členských státech v oblasti udělování licencí a prosazování právních předpisů;

9. připomíná, že k důvodům pro vypracování společného postoje patřila snaha zamezit tomu, aby byly zbraně vyrobené v Evropě použity proti ozbrojeným silám členských států, a zabránit porušování lidských práv a prodlužování ozbrojených konfliktů; opakuje, že společný postoj stanovuje minimální požadavky, které musí členské státy v oblasti kontrol vývozu zbraní uplatňovat, a že jeho součástí je i povinnost posoudit žádost o vývozní licenci z hlediska všech osmi kritérií v něm uvedených;

10. kritizuje skutečnost, že členské státy osm kritérií systematicky neuplatňují, a skutečnost, že se vojenská technologie dostane do míst a ke koncovým uživatelům, kteří nesplňují kritéria stanovená ve společném postoji; opakuje svou výzvu, aby se nezávisle posoudil soulad členských států s osmi kritérii společného postoje; domnívá se, že je třeba prosazovat při uplatňování osmi kritérií větší konvergenci; lituje nedostatečného počtu ustanovení týkajících se sankcí, které mají být uloženy členským státům, které při udělování licencí předem neověřily dodržení osmi kritérií; naléhavě vyzývá členské státy, aby společný postoj prováděly důsledněji, a doporučuje jim, aby stanovily pravidla pro provádění nezávislých kontrol;

11. je přesvědčen, že vývoz do Saúdské Arábie, Spojených arabských emirátů a dalších členských zemí koalice vedené Saúdskou Arábií v Jemenu není v souladu přinejmenším s kritériem č. 2, jelikož se tyto země podílejí na závažném porušování humanitárního práva, jak bylo zjištěno příslušnými orgány OSN; opakuje svou výzvu ze dne 13. září 2017, že je naléhavě třeba uvalit embargo na vývoz zbraní do Saúdské Arábie, a vyzývá vysokou představitelku, místopředsedkyni Komise, a Radu, aby toto embargo rozšířily na všechny ostatní členy koalice vedené Saúdskou Arábií v Jemenu;

12. je přesvědčen, že je nutno zahájit proces vedoucí k mechanismu sankcí uvalovaných na členské státy, které společný postoj nedodržují;

13. konstatuje, že některé členské státy přestaly dodávat zbraně Saúdské Arábii a dalším členům koalice vedené Saúdskou Arábií v Jemenu kvůli jejich operacím, zatímco jiné členské státy v dodávkách vojenského materiálu pokračují; blahopřeje členským státům, jako je Německo a Nizozemsko, ke změně jejich postoje, pokud jde o konflikt v Jemenu; nicméně hluboce lituje toho, že ostatní členské státy zjevně neberou v úvahu chování země, pro niž jsou vyvážené zbraně a munice určeny, ani jejich konečné užití; zdůrazňuje, že tato nejednotná praxe může narušit celý evropský režim

Středa, 14. listopadu 2018

14. je velmi znepokojen skutečností, že bylo vyhověno téměř všem žádostem o licenci na vývoz do specifických zemí, jako je Saúdská Arábie, i přestože vývoz do těchto zemí porušuje přinejmenším první až šesté kritérium společného postoje, přičemž je rovněž nutné mít na paměti, že nesplnění prvního až čtvrtého kritéria musí vést k zamítnutí licence; vyjadřuje politování nad tím, že téměř všechny žádosti o licence (95 %) na vývoz do Saúdské Arábie byly uděleny v souvislosti s vývozem v rámci kategorie ML9⁽¹⁾ (válečná plavidla, přičemž těch se využívá k prosazování námořní blokády Jemenu) a v rámci kategorií ML10 (letadla) a ML4 (bomby atd.), v jejichž případech se jedná o vojenský materiál stěžejní pro vzdušnou kampaň, což přispívá ke zhoršování humanitární situace, narušování udržitelného rozvoje celé země a k pokračujícímu strádání obyvatelstva Jemenu;

15. je šokován množstvím zbraní a munice vyrobené v EU, která byla nalezena v rukou ISIS v Sýrii a v Iráku; konstatuje, že Bulharsko a Rumunsko fakticky neuplatňují společný postoj, pokud jde o transfery, které jsou v rozporu s osvědčeními konečných uživatelů; vyzývá všechny členské státy, aby v budoucnu podobné transfery odmítly, zejména do Spojených států a Saúdské Arábie, a vyzývá ESVC a členské státy, zejména Bulharsko a Rumunsko, aby vysvětlily v kontextu pracovní skupiny COARM a také veřejně Podvýboru Parlamentu pro bezpečnost a obranu (SEDE), jaké kroky v tomto směru učinily; vyzývá ESVC, aby se zabývala mnoha případy odhalenými v nedávné zprávě organizace Conflict Armament Research, aby prověřila účinnější metody hodnocení rizika odklonu v pracovní skupině COARM a na jiných příslušných fórech a aby v rámci přezkumného procesu stanovila členským státům povinnost zamítnout vývozní licenci, pokud existuje zjevné riziko, že dojde k odklonu vojenského materiálu nebo zařízení určeného k vývozu; přijímá rozhodnutí o zahájení vyšetřování této záležitosti;

16. je znepokojen tím, že dodávání zbrojních systémů v době války a v situacích značného politického napětí může mít neúměrný dopad na civilní obyvatelstvo; zdůrazňuje, že konflikty by měly být v první řadě řešeny diplomatickou cestou; vyzývá proto členské státy, aby podnikly kroky ke skutečné společné vnější a bezpečnostní politice;

17. uznává, že lepší uplatňování kritéria č. 8 by mělo zásadní přínos pro dosažení cílů soudržnosti politik EU ve prospěch rozvoje a pro dosažení cíle udržitelného rozvoje OSN, zejména pak cíle 16.4; vyzývá členské státy a ESVC, aby využily probíhající přezkum společného postoje v tomto směru; doporučuje aktualizovat v tomto ohledu uživatelskou příručku a orientovat se nikoli pouze na rozvojový dopad nákupu zbraní na přijímající zemi, ale také na možné škody, které rozvoji může použití zbraní způsobit, a to i v jiných zemích než přijímajících;

18. navrhuje prozkoumat možnosti, jak by mohla Unie podpořit, aby členské státy osm kritérií společného postoje dodržovaly, zejména poskytováním informací ve fázi posuzování rizika, prověřováním konečných uživatelů, prověřováním zásilek ex ante a poskytováním pravidelně aktualizovaného seznamu třetích zemí, které kritéria společného postoje dodržují;

19. konstatuje, že Rada provádí nové posouzení provádění společného postoje a plnění jeho cílů v roce 2018; vyzývá k přezkumu společného postoje s cílem zjistit, jak se provádí na vnitrostátní úrovni, včetně posouzení rozdílných způsobů jeho provádění v zákonných a podzákonných právních předpisech, metod používaných k posuzování žádostí o licence a vládních orgánů a ministerstev, jež jsou toho účastny; v této souvislosti zdůrazňuje, že projekty financované z nově spuštěného programu EDIDP a budoucího evropského obranného fondu musí podléhat vnitrostátní, jakož i unijní kontrole a mechanismům či režimům pro podávání zpráv a rovněž musí podléhat plné parlamentní kontrole; je přesvědčen, že je třeba, aby navrhovaný evropský mírový nástroj rovněž podléhal parlamentní kontrole;

20. vyzývá členské státy, aby vyřešily současnou neefektivnost ve výdajích na obranu v důsledku zdvojení, fragmentace a nedostatku interoperability a zaměřily se na to, aby se EU stala zajišťovatelem bezpečnosti mj. díky lepší kontrole vývozu zbraní;

21. je toho názoru, že opatření související s produkty, které se týkají ručních palných a lehkých zbraní, pokud jsou prováděny především pro účely vývozu, by měly být vyňaty z financování Unie v kontextu nadcházejícího nařízení, kterým se zřizuje Evropský obranný fond (COM(2018)0476);

⁽¹⁾ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406(01)&from=EN)

Středa, 14. listopadu 2018

22. je toho názoru, že v souvislosti s brexitem je důležité, aby se Spojené království zavázalo, že se bude i nadále řídit společným postojem a uplatňovat jeho operativní ustanovení, stejně jako ostatní evropské třetí země;

23. zdůrazňuje, že cíl, kterým je zvýšení konkurenceschopnosti evropského odvětví obrany, nesmí narušovat uplatňování osmi kritérií společného postoje, jelikož tato kritéria mají přednost před jakýmkoliv hospodářskými, obchodními, společenskými nebo průmyslovými zájmy členských států;

24. domnívá se, že provádění směrnice 2009/43/ES o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství by mělo být v souladu se společným postojem, a to i pokud jde o náhradní díly a součástky; konstatuje, že společný postoj má neomezený rozsah působnosti, a proto se osm kritérií vztahuje i na transfery v rámci EU;

25. znovu opakuje, že pokud budou podniky EU vyvážet technologie kybernetického dohledu bez dostatečné kontroly, může to mít nepříznivý účinek na bezpečnost digitální infrastruktury EU a na dodržování lidských práv; zdůrazňuje v této souvislosti význam rychlé, účinné a komplexní aktualizace nařízení EU o zboží dvojího užití, připomíná postoj Parlamentu k návrhu Komise, který byl schválen převážnou většinou v lednu 2018, a navrhuje, aby Rada zaujala ambiciózní postoj s cílem umožnit spolunormotvůrcům dosáhnout dohody ještě před koncem tohoto volebního období; v souvislosti s kontrolou vývozu a uplatňováním osmi kritérií vyzývá členské státy, aby věnovaly větší pozornost zboží, které lze použít jak pro civilní, tak pro vojenské účely, jako například technologie sledování nebo obdobné komponenty, které mohou být využity při kybernetickém vedení války nebo k porušování lidských práv; naléhavě vyzývá členské státy a Komisi, aby dostatečně investovaly do technologií a lidských zdrojů s cílem proškolit jednotlivce ve zvláštních programech v oblasti kybernetické bezpečnosti; vyzývá členské státy, aby na mezinárodní úrovni prosazovaly, aby dotčené zboží bylo přidáno na kontrolní seznamy (zejména na wassenaarský);

26. vybízí členské státy, aby podrobily licencovanou výrobu ve třetích zemích podrobnějšímu zkoumání a zajistily pevnější ochranná opatření proti nežádoucímu použití; požaduje přísnější uplatňování společného postoje s ohledem na licencovanou výrobu ve třetích zemích; žádá omezující podmínky pro licencovanou výrobu pro země, které jsou smluvními stranami nebo signatáři Smlouvy o obchodu se zbraněmi, a povinnost pro tyto třetí země vyvážet pouze vybavení vyrobené na základě licence a výslovně schválené původním vyvážejícím členským státem;

27. zdůrazňuje, že je třeba vypracovat přístup, jak řešit situace, kdy si členské státy osm kritérií společného postoje vykládají odlišně v případě vývozu produktů, které jsou v podstatě stejné, do podobných míst určení a k podobným koncovým uživatelům, a to aby byly zachovány rovné podmínky a důvěryhodnost EU v zahraničí;

28. vyzývá členské státy a ESVČ, aby vypracovaly specializovanou strategii, jak poskytnout formální ochranu osobám, které upozorní na praktiky organizací a společností působících ve zbrojním průmyslu, jež jsou v rozporu s kritérii a zásadami vyjádřenými ve společném postoji;

29. požaduje dále, aby daných osm kritérií bylo rozšířeno a uplatňováno i na vojenský, bezpečnostní a policejní personál, služby týkající se vývozu zbraní, odborné znalosti a výcvik, bezpečnostní technologie a na soukromé vojenské a bezpečnostní služby;

30. vyzývá členské státy a ESVČ k úzké spolupráci, aby předcházely rizikům vyplývajícím z odklonů a hromadění zásob zbraní, jako jsou nelegální obchod se zbraněmi a jejich pašování; upozorňuje na riziko, že v důsledku pašování zbraní a obchodování s nimi se mohou zbraně vyvážené do třetích zemí dostat zpět do EU;

31. žádá členské státy a ESVČ, aby do společného postoje doplnily nové kritérium s cílem zaručit, aby se při udělování licencí náležitě zohledňovalo riziko korupce v souvislosti s příslušným vývozem;

Středa, 14. listopadu 2018

Výroční zpráva pracovní skupiny COARM

32. oceňuje úsilí pracovní skupiny COARM o spolupráci, koordinaci, konvergenci (zejména s ohledem na uživatelskou příručku pro společný postoj) a posílení a provádění společného postoje, obzvláště pokud jde o informační kampaně a procesy sblížování či harmonizace prováděné jak v rámci EU, tak ve spolupráci se třetími zeměmi;

33. vyjadřuje politování nad velmi opožděným zveřejněním 18. výroční zprávy za rok 2015 v březnu 2017 a 19. výroční zprávy za rok 2016 v únoru 2018; žádá, aby byly zajištěny standardizovanější a včasnější postupy podávání a předkládání informací, a to stanovením přísné lhůty pro předkládání údajů nejpozději do konce ledna roku následujícího po roce, v němž se vývoz uskutečnil, a určením pevného data pro zveřejnění údajů nejpozději do konce března roku následujícího po roce, v němž se vývoz uskutečnil;

34. připomíná, že podle čl. 8 odst. 2 společného postoje jsou všechny členské státy povinny o svém vývozu zbraní podávat zprávy a naléhavě vyzývá všechny členské státy, aby své povinnosti stanovené ve společném postoji plně dodržovaly; zdůrazňuje, že vysoce kvalitní a podle různých hledisek rozčleněné údaje o skutečných dodávkách mají zásadní význam pro pochopení toho, jak je osm kritérií uplatňováno;

35. kritizuje skutečnost, že řada členských států nepředložila v 19. výroční zprávě úplné informace na základě podrobných údajů týkajících se dané země; je znepokojen tím, že v důsledku toho chybí ve výroční zprávě pracovní skupiny COARM důležité informace, a že proto tato zpráva není aktuální ani schopna nabídnout úplný obraz o činnostech členských států v oblasti vývozu zbraní; domnívá se, že by měl být zaveden standardizovaný systém ověřování a podávání zpráv, který by poskytoval podrobnější a vyčerpávající informace; opakuje svou žádost, aby všechny členské státy, které nepředložily informace v plném rozsahu, poskytly pro účely příští výroční zprávy dodatečné informace o svých minulých vývozech;

36. poznamenává, že podle 19. výroční zprávy se kritéria vztahující se k zamítnutí při uplatňování lišila, přičemž první kritérium bylo použito 82krát, druhé kritérium 119krát, třetí kritérium 103krát, čtvrté kritérium 85krát, páté kritérium 8krát, šesté kritérium 12krát, sedmé kritérium 139krát a osmé kritérium jednou; se znepokojením konstatuje, že počet zamítnutých licencí se snížil v absolutních, ale také v relativních číslech (v roce 2016 bylo zamítnuto pouhých 0,76 % žádostí o licenci v porovnání s téměř 1 % v roce 2015); se zklamáním konstatuje, že zpráva i nadále neobsahuje číselné údaje o výsledku konzultací týkajících se oznámení o zamítnutí, a vyzývá členské státy, aby takové údaje do budoucích výročních zpráv zahrnuly;

37. navrhuje, aby byly od členských států shromažďovány dodatečné údaje, které budou zveřejňovány jak na vnitrostátní úrovni, tak ve výroční zprávě pracovní skupiny COARM; rovněž navrhuje, aby byla výroční zpráva této pracovní skupiny doplněna o shrnutí uvádějící tendence v porovnání s předcházejícími lety a souhrnné číselné údaje;

Parlament a občanská společnost

38. konstatuje, že ne všechny parlamenty členských států EU podrobně zkoumají vládní licenční rozhodnutí; poukazuje na jednací řád Evropského parlamentu, který stanoví možnost pravidelně reagovat na výroční zprávy EU o vývozu zbraní, a vyzývá v tomto ohledu ke zlepšení současné situace a k zaručení toho, že Evropský parlament odpoví na výroční zprávu skupiny COARM vypracováním vlastní výroční zprávy, která se nebude započítávat do kvóty; vyzývá vnitrostátní parlamenty, aby si vyměňovaly jakékoli existující osvědčené postupy v oblasti hlášení vývozu zbraní a dohledu nad nimi;

39. zdůrazňuje důležitou úlohu, kterou vnitrostátní parlamenty, Evropský parlament, občanská společnost, orgány příslušné pro kontrolu vývozu zbraní a průmyslová sdružení hrají při podporování a prosazování sjednaných norem společného postoje na vnitrostátní a unijní úrovni a při vytváření transparentního systému kontroly se stanovenou odpovědností; požaduje proto vytvoření transparentního a důkladného kontrolního mechanismu, který by posílil roli parlamentů a občanské společnosti; podněcuje vnitrostátní parlamenty, občanskou společnost a akademickou obec k tomu, aby prováděly nezávislý přezkum obchodu se zbraněmi, a vyzývá členské státy a ESVC, aby takovou činnost podporovaly, a to i finančně;

Středa, 14. listopadu 2018

40. zdůrazňuje význam a legitimitu parlamentního dohledu, pokud jde o údaje týkající se kontroly vývozu zbraní a způsobu provádění této kontroly; v této souvislosti požaduje stanovit opatření, jakož i podporu a informace, jež jsou potřebné k zajištění plného výkonu funkce veřejného dohledu;

41. navrhuje, že vývozy výrobků financovaných v rámci Evropského programu rozvoje obranného průmyslu nebo z Evropského obranného fondu nebo z obou by v údajích předkládaných skupině COARM měly být uváděny odděleně, aby bylo zajištěno bedlivé sledování těch výrobků, které byly financovány z evropského rozpočtu; vyzývá Radu a Parlament, aby se dohodly na podrobném režimu výkladu a provádění včetně subjektu provádějícího dohled, subjektu ukládajícího sankce a etického výboru, aby bylo zajištěno, že kritéria společného postoje jsou uplatňována alespoň u výrobků financovaných v rámci Evropského programu rozvoje obranného průmyslu nebo z Evropského obranného fondu, aby byly zajištěny stejné vývozní rámce pro všechny zúčastněné země; je přesvědčen, že společný výklad a provádění by se prospektivně měly vztahovat na všechny vývozy zbraní z členských států;

Mezinárodní kontrola zbraní a odzbrojení

42. poukazuje na ambice EU stát se celosvětovým obhájcem míru; zastává názor, že by EU měla dostát své zvýšené odpovědnosti za mír a bezpečnost v Evropě a na celém světě prostřednictvím dále zlepšených kontrolních mechanismů vývozu a iniciativ zaměřených na odzbrojení a že by měla jako odpovědný globální hráč razit cestu, tj. zastávat aktivní úlohu, přičemž členské státy by se měly maximálně vynasnažit nalézt společný postoj v oblastech nešíření zbraní, globálního odzbrojení a kontroly transferů zbraní a také při posilování výzkumu a vývoje technologií a procesů na přeměnu struktur pro vojenské účely ve struktury s civilním využitím, a prostřednictvím opatření, jako je přiznat dotčenému zboží vývozní výhody;

43. připomíná, že všechny členské státy jsou signatáři Smlouvy o obchodu se zbraněmi; vyzývá k univerzálnímu uplatňování Smlouvy o obchodu se zbraněmi a žádá, aby byla větší pozornost obrácena na země, které podepsanými stranami této smlouvy nejsou; oceňuje také osvětovou činnost v souvislosti s uvedenou smlouvou a podporuje její účinné provádění;

44. podněcuje členské státy k tomu, aby pomohly třetím zemím při vytváření, zlepšování a uplatňování systémů kontroly zbraní v souladu se společným postojem;

45. opakuje svůj postoj k autonomním smrtícím zbraňovým systémům; žádá zákaz vývozů výrobků používaných při vývoji a výrobě takových zbraňových systémů;

46. poukazuje na to, že účinná mezinárodní dohoda o kontrole zbraní by měla pokrývat veškeré transfery včetně transferů zbraní mezi státy, transferů a pronájmů mezi státem a nestátním koncovým uživatelem, stejně jako půjčky, dary nebo transfery v podobě poskytování pomoci nebo jiného plnění;

o

o o

47. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států, generálnímu tajemníkovi NATO a generálnímu tajemníkovi OSN.